

// Onafhankelijkheidsstatuut

De essentie van onafhankelijk onderzoek doen is dat onderzoekers ongehinderd hun resultaten kunnen opschrijven en geen last hebben van ongewenste beïnvloeding. Voor onafhankelijkheid en integriteit zijn de cultuur van de organisatie en de houding en gedrag van het management en alle medewerkers van groot belang. Drie dimensies van onafhankelijkheid zijn van belang:

1. Onafhankelijkheid in positie (randvoorwaarden voor het verrichten van);
2. Onafhankelijkheid in de oordeelsvorming (vereiste vaardigheden en houding om te komen tot een eigenstandig oordeel);
3. Onafhankelijkheid in de beeldvorming (uitbrengen van het onderzoek op een manier die de kans vergroot dat de maatschappij het onderzoek ervaart als onafhankelijk).

Hieronder worden de drie dimensies uitgewerkt voor het Fries Sociaal Planbureau binnen de Friese context. Het kader zoals beschreven in de 'Aanwijzing voor de Planbureaus' is hiervoor het uitgangspunt.

// Positie

▪ *Financiering*

Een stabiele financieringsstructuur waarborgt wetenschappelijke kwaliteit en onafhankelijkheid en continuïteit van de productie. Omdat veel inzichten vanuit de planbureaus ontstaan door trends en ontwikkelingen langdurig te monitoren en integraal geanalyseerd worden, is continuïteit een belangrijke kwaliteitsversterkende factor. Landelijke planbureaus gaan uit van minimaal 80% begrotingsfinanciering en maximaal 20% externe of opdrachtfinanciering.

▪ *Onderzoeksagenda/werkprogramma*

De directeur van het FSP stemt de inhoud van het meerjarenplan en het jaarlijkse werkprogramma af met de Adviesraad, en kent een vastgestelde werkwijze waarin de input vanuit de Provincie en andere relevante stakeholders is geborgd.

De directeur van het Planbureau stelt het werkprogramma jaarlijks vast, gehoord het gevoelen in Gedeputeerde Staten.

Toelichting: Zo doende ontstaat er evenwicht tussen de enerzijds noodzakelijke vrijheid van een Planbureau en anderzijds de noodzakelijke vraagsturing vanwege de bruikbaarheid van de producten die door het Planbureau geleverd worden.

Buiten het werkprogramma kan het Planbureau verzoeken voor onderzoek en werkzaamheden ontvangen. Het Planbureau kan verzoeken krijgen van Gedeputeerde Staten maar ook van Provinciale Staten. Daarnaast kunnen er vragen komen van bijvoorbeeld kennisinstellingen of een groep van relevante stakeholders.

Het Planbureau accepteert een verzoek alleen voor zover:

- Het verzoek niet strijdig is met het algemeen belang;
- Gericht is op Fryslân of grote delen daarvan;
- Het verzoek niet afkomstig is van een commerciële organisatie;
- Het verzoek bijdraagt aan de versterking van de publieke taak van het Planbureau;

- Het om inhoudelijke redenen, zoals de beschikbaarheid van deskundigheid en databestanden, voor de hand ligt dat het Planbureau het verzoek uitvoert;
- Het Planbureau met de verzoeker de afspraken maakt die inhoudelijke onafhankelijkheid veiligstellen;
- Openbaarmaking van het resultaat van het geaccepteerde verzoek is gegarandeerd.

Bij acceptatie van een verzoek houdt het Planbureau rekening met beschikbare capaciteit en maakt indien nodig afspraken over een financiële bijdrage op basis van de reële meerkosten voor de betreffende werkzaamheden.

▪ *Huisvesting*

Het Planbureau is gehuisvest buiten het gebouw van de Provincie, in Fryslân, waar mogelijk verbonden aan andere kennisinstellingen.

// Oordeelsvorming

▪ *Toegang tot relevante informatiebronnen*

Belangrijke informatiebronnen voor het FSP zijn de wetenschappelijke en overige vakliteratuur, de eigen via panel en ander onderzoek verzamelde gegevens en databestanden van het CBS. Het CBS biedt het FSP de mogelijkheid om zijn microdatabestanden te gebruiken in een beveiligde omgeving. Hiervoor moeten middelen gereserveerd worden. De Provincie stelt haar databases beschikbaar voor het Planbureau en er worden zoveel mogelijk werkafspraken gemaakt over datagebruik met Friese gemeenten en Friese maatschappelijke organisaties.

▪ *Personeel*

De directeur bestuurder wordt benoemd door de Raad van Toezicht van het FSP. De profielschets wordt voor advies voorgelegd aan de personeelsvertegenwoordiging, de verantwoordelijk Gedeputeerde en de voorzitter van de Adviesraad. De RvT is verantwoordelijk voor het wervings- en selectieproces en bepaalt hoe eventuele anderen te betrekken.

FSP-medewerkers zijn wetenschappelijk opgeleid en worden gestimuleerd deel te nemen aan congressen, hun vakliteratuur te lezen en bij te dragen aan discussies. Het FSP is lid van de Vereniging voor Statistiek & Onderzoek en alle medewerkers zijn gehouden aan de door de vereniging ontwikkelde standaarden en gedragscodes. De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het FSP en hoe daarbinnen te opereren met voldoende omgevingsbewustzijn zijn criteria in de selectieprocedure. Politieke affiniteit of lidmaatschap van een partij is geen bezwaar, maar dient bekend te zijn bij de directeur. Nevenfuncties worden gemeld bij en getoetst door de directeur.

▪ *Kwaliteitsbewaking van het onderzoeksproces*

De directeur bestuurder stelt jaarlijks de onderzoeksagenda en de kaders voor vaste en nieuwe onderzoeksprogramma's/projecten vast. Onderzoeksvorstellen worden inhoudelijk en methodisch beoordeeld middels een interne procedure en intercollegiale toetsing. De programmaleiders stellen de onderzoeksprojecten binnen de programma's vast. Er is een interne commissie kwaliteit die methodisch adviseert en volgt. Er is een privacy-officer die vooral adviseert met betrekking tot naleving AVG en achteraf toetst.

Bij grotere en langlopende projecten wordt veelal gewerkt met leescommissies en een externe klankbordgroep. Het doel hiervan is naast kwaliteitsbewaking ook de toets op relevantie en externe samenwerking.

▪ *Omgaan met druk van buitenaf*

Waar passend wordt de voortgang van lopende –grotere- onderzoeksprojecten besproken met betrokken beleidsmakers van de Provincie en eventuele andere belanghebbenden. Bij voorkeur hebben zij een rol in de gevormde klankbordgroep.

Onafhankelijke oordeelsvorming van onderzoekers is van groot belang, de aanwezige deskundigheid bij de omgeving moet daarbij goed worden gebruikt. Mochten onderzoekers druk ervaren van buitenaf om hun oordeel te wijzigen dan moeten zij dit melden bij de directeur. Zo nodig treedt die in contact met de Provincie.

Het FSP informeert de Gedeputeerde en andere relevante betrokkenen –afhankelijk van het onderwerp van de publicatie- over de te verwachten publicatiedatum en stuurt kort van tevoren het nieuwsbericht over de publicatie ter kennisname aan betrokkenen.

// Beeldvorming

- *Moment en de wijze van publiceren en presenteren*

Het FSP heeft haar eigen communicatiebeleid. Alle FSP-publicaties zijn openbaar en het FSP beslist zelf over het moment en de wijze van publiceren. Als het gaat om onderzoeken met een directere opdrachtrelatie geldt de regel dat het FSP altijd binnen 20 dagen publiceert nadat het rapport gereed is gekomen. Het FSP stemt met betrokkenen af wie actief geïnformeerd moet worden over de verschijning van een publicatie. Het FSP stelt zelf de perslijst op en maakt de publicatie beschikbaar binnen alle (digitale) kanalen. Naast het publiceren van onderzoek, werkt het FSP actief aan het in dialoog met betrokkenen en geïnteresseerden bespreken van uitkomsten. Dit vanuit de ervaringen dat directe communicatie en interactie het gebruik van de onderzoeksgegevens erg versterkt. Het FSP gebruikt hiervoor fysieke en digitale platforms, organiseert symposia en workshops en presenteert op verzoek en op locatie.

FSP, vastgesteld december 2020

Onderdeel van de door Gedeputeerde Staten vastgestelde kadernotitie over het FSP